

ΤΑ ΚΟΚΚΙΝΑ ΛΟΥΣΤΡΙΝΙΑ

Διήγημα

Σύντομη αφήγηση – έχει συνήθως έναν κεντρικό ήρωα - επικεντρώνεται σε ένα βασικό γεγονός, ιδιαίτερα σημαντικό για τη ζωή του ήρωα (ή των προσώπων)

Χώρος – Χρόνος: δεν προσδιορίζονται με ακρίβεια

Πρόσωπα: είναι όλα ανώνυμα – αναφέρονται μόνο με τις ιδιότητές τους

Αφήγηση (πρόσωπο – χρόνος)

- *Τριτοπρόσωπη* (σε γ' πρόσωπο)

- *Χρονολογική* (τα γεγονότα παρουσιάζονται με τη χρονολογική τους σειρά, με τη σειρά με την οποία έγιναν) – δύο αναδρομές στο παρελθόν (αναδρομικές αφηγήσεις):

- η εμπιστοσύνη και το κέρασμα του αφεντικού
- η γνωριμία του ήρωα με την κόρη του δασκάλου – η ιδέα του για το δώρο

Αφηγητής: *Ετεροδιηγητικός* (δεν έχει καμιά συμμετοχή στην ιστορία που αφηγείται - είναι αμέτοχος στα γεγονότα) – παντογνώστης αφηγητής → γνωρίζει τα πάντα, ακόμα και τις πιο κρυφές σκέψεις και τα συναισθήματα των προσώπων της αφήγησης

Αφηγηματικοί τρόποι

- *Αφήγηση*
- *Περιγραφή:* η κόρη του δασκάλου – η αδελφή του ήρωα
- *Ελεύθερος πλάγιος λόγος:* οι σκέψεις του ήρωα για την κόρη του δασκάλου και για την αδελφή του

Ελεύθερος πλάγιος λόγος: ενδιάμεσο στάδιο ανάμεσα στον ευθύ και τον πλάγιο λόγο (όπου τα λόγια των προσώπων δε μεταφέρονται κατά λέξη, αλλά μεταφέρεται το περιεχόμενό τους από τον αφηγητή) – δίνει στον αφηγητή τη δυνατότητα να μεταφέρει τα λόγια, τις σκέψεις και τα συναισθήματα ενός από τα πρόσωπα, χωρίς να αλλάξει την τριτοπρόσωπη αφήγηση ούτε τον βασικό χρόνο της αφήγησης

↓

Δημιουργείται η εντύπωση ότι μιλάει ο ίδιος ο ήρωας και όχι τριτοπρόσωπος αφηγητής (αποσιωπητικά – ερωτηματικές προτάσεις) → ζωντάνια, αμεσότητα

+ *Απουσία διαλόγου*

Ενότητες - πλαγιότιτλοι

- 1η ενότητα: «Το είχε βάλει ... παραμόνευε την ώρα.»
Ο νεαρός τσαγκάρης και το σχέδιό του (να κατασκευάσει ένα ζευγάρι κόκκινα λουστρινένια γοβάκια)
- 2η ενότητα: «Η κόρη του δασκάλου ... ποιος ξέρει...»
Η κόρη του δασκάλου: το πρόσωπο για το οποίο προορίζονται τα κόκκινα λουστρίνια (ο κρυφός έρωτας του ήρωα)
- 3η ενότητα: «Την κρίσιμη μέρα ... με το τραγούδι.»
Η αδελφή του ήρωα – η απόφασή του να χαρίσει τελικά τα κόκκινα λουστρίνια σ' αυτήν

Γλώσσα: απλή δημοτική, εμπλουτισμένη με ιδιωματικές - λαϊκές λέξεις και φράσεις + λέξεις από το λεξιλόγιο των τσαγκάρηδων: *ταμπάκης, πανωπέτσια, καλαπόδι, φόντι, ψίδι, φαλτσέτα*

Ιδιωματισμός: γλωσσικό φαινόμενο που εμφανίζεται σε τοπικές γλώσσες (ιδιώματα ή διαλέκτους), αλλά δε συνηθίζεται ή είναι άγνωστο στην κοινή μορφή μιας γλώσσας

Το σχέδιο του ήρωα

- «Βάζει στο μάτι» ένα κομμάτι κόκκινο λουστρίνι
 - Το λουστρίνι είναι ακριβό → μαζεύει για καιρό λεφτά (μεθοδικότητα – οικονομία)
 - Τα λεφτά τα μαζεύει κρυφά ← φοβάται μήπως τον κοροϊδέψουν (επιφυλακτικότητα)
 - Περιμένει τη μέρα που το αφεντικό του θα τον στείλει να αγοράσει δέρματα – αγοράζει το λουστρίνι σε καλή τιμή («παζαριτζής» - ικανός στις συναλλαγές)
 - Μετά από έρευνα στην αγορά, διαλέγει το σχέδιο («το πιο αρχοντικό»)
 - Ζητάει από το αφεντικό του να δουλέψει μόνος του υπερωριακά ← για να έχει στη διάθεσή του τα σύνεργα που θα του χρειάζονταν – για να μην καταλάβει κανένας τι κάνει
 - Φτιάχνει ένα ζευγάρι κόκκινα λουστρινένια γοβάκια – δουλεύει με κέφι, αλλά και ερωτικό καημό
- Ο σκοπός του ήρωα:** να δωρίσει τα κόκκινα λουστρίνια στην όμορφη κόρη του δασκάλου, με την οποία είναι κρυφά ερωτευμένος → η κοπέλα θα χαρεί, θα εντυπωσιαστεί → ελπίδα για ανταπόκριση στα ερωτικά του αισθήματα

Η κόρη του δασκάλου: όμορφη (σγουρά μαλλιά, μεγάλα μάτια, στητό κορμί, περήφανη περπατησιά) - μεγαλωμένη με αυστηρές αρχές («δεν έβγαίνε σεργιάνι ταχτικά» - μάνα αυστηρή) - «από καλή οικογένεια» (πατέρας σπουδαίος) → τα αισθήματα του ήρωα: τη θαυμάζει – είναι κρυφά ερωτευμένος μαζί της – τη σκέφτεται συνέχεια

Η οικογενειακή – κοινωνική κατάσταση του ήρωα: δουλεύει από νεαρή ηλικία ως υπάλληλος σε έναν τσαγκάρη – η μάνα του είναι παραδουλεύτρα στο σπίτι του δασκάλου – πολυμελής φτωχή οικογένεια – η αδελφή του φοράει φτωχικά ρούχα και παπούτσια

Η αδελφή του ήρωα – σύγκριση με την κόρη του δασκάλου

- Κοινή – συνηθισμένη – απλή εμφάνιση:
 - ίσια πλεξούδα σφιχτοδεμένη στο σβέρκο με ένα απλό λαστιχάκι ≠ σγουρά μαλλιά
 - ταπεινό βάδισμα – χαμηλωμένο βλέμμα ≠ στητό κορμί, περήφανη περπατησιά
 - συνηθισμένα καφετιά μάτια («ίδια με τα μάτια των κοριτσιών όλου του κόσμου») ≠ μεγάλα μάτια
- Παλιά - φτωχικά ρούχα και παπούτσια (παλιό ξεθωριασμένο φουστάνι «με την ποδιά του μαγειρέματος μπροστά», «κουτσοφτέρνια» - εξώφτερνα παπούτσια «για να γλιτώνει τα παπούτσια», να τα έχει για καλά της)

Ηθικό (ψυχολογικό – συναισθηματικό) δίλημμα του ήρωα

Εσωτερική σύγκρουση

Η κόρη του δασκάλου

- Έχει ήδη πολλά ζευγάρια παπούτσια - τα κόκκινα λουστρίνια δεν της χρειάζονται (η οικογένειά της έχει οικονομική άνεση - το δώρο του ήρωα θα είναι μάλλον περιττό)
- Η χαρά που θα νιώσει για το δώρο θα είναι προσωρινή
- Εντύπωση θα της έκαναν μόνο τα παπούτσια κι όχι αυτός ο ίδιος

Η αδερφή του ήρωα

- Δεν είχε στη ζωή της καμία «πολυτέλεια»
- Τα καινούρια παπούτσια θα έχουν γι' αυτήν ουσιαστική αξία - τα χρειάζεται
- Το δώρο θα της δώσει μεγάλη χαρά

- Συνειδητοποίηση – ρεαλιστική σκέψη → η απόφαση του ήρωα: δίνει τα κόκκινα λουστρίνια στην αδερφή του ← το «κορυφαίο γεγονός» του διηγήματος

↓

Τα συναισθήματα της αδελφής: έκπληξη για το απροσδόκητο – ανέλπιστο δώρο + το έχει ανάγκη, χαρά, ευτυχία (λάμπει από χαρά)

Τα αισθήματα του ήρωα: χαρά, ικανοποίηση ← υπευθυνότητα, αίσθηση του καθήκοντος → ωρίμανση

Η προσωπικότητα του ήρωα

- Ως προς τη δουλειά του – τη σχέση του με το αφεντικό του: εργατικός, ευσυνείδητος, φιλότιμος, άξιος τεχνίτης – έμπιστος, ικανός στις συναλλαγές
- Ως προς την κόρη του δάσκαλου: τη θαυμάζει – είναι κρυφά ερωτευμένος μαζί της – τη σκέφτεται συνέχεια – θέλει να τραβήξει την προσοχή της και να την εντυπωσιάσει με το δώρο του
- Ως προς την αδερφή του: νιώθει αληθινή αγάπη και τη νοιάζεται πολύ – στο τέλος χαρίζει τα κόκκινα λουστρίνια σ' αυτήν, που τα χρειάζεται πραγματικά και θα χαρεί πάρα πολύ με το δώρο
- Ως προς την τελική του απόφαση: είναι πιο ώριμος («μεστωμένος») → προτάσσει τον ρόλο του ως αδελφού και προστάτη – το ερωτικό συναίσθημα παραμερίζεται μπροστά στην αδελφική αγάπη και το οικογενειακό καθήκον (έφηβος → άντρας)